

för oss alla. Hur skall det gå till och vad ska företagen, individerna och den offentliga sektorn göra?

TEXT: JOHAN HOLMSTRÖM • FOTO: SAMUEL UNÉUS

Anna Kramers forskningsprojekt Mistra SAMS tittar på om det går att bryta vanor och på så sätt minska bilåkandet.

”

Många är omedvetna om hur mycket de skulle spara på att inte äga bil.

Så kan vi förändra våra resebeteenden

SVERIGE SKA BLI ett av de första fossilfria länderna i världen, bland annat genom en fossilfri fordonsflotta till år 2030. KTH:s och Väg- och transportforskningsinstitutets program Mistra SAMS, Sustainable Accessibility and Mobility Services, undersöker olika handlingsalternativ för den offentliga och privata sektorn att stimulera denna omvandling genom plattformsbaserade tillgänglighetstjänster. Anna Kramers är miljöforskare på KTH och programdirektör för Mistra SAMS.

– För att kunna förändra människors resebeteenden behövs smidiga, enkla alternativ till egen bil. Det handlar om en ny sorts smart mobilitet där vi på grund av att det är smidigt och bekvämt väljer kollektivtrafik, bilpool, taxi, men även att ta cykel och promenera istället för den privatägda bilen.

Vad menas med plattformsbaserade tillgänglighetstjänster?

– En plattform är ett tekniskt hjälpmedel för företag och privatpersoner som hjälper oss att planera, boka och köpa våra resor. Det kan se olika ut, men en variant skulle kunna vara en app där erbjudanden från alla reseaktörer i landet är samlade på ett och samma ställe.

Mistra SAMS driver sedan början av året ett Living Lab. ”Jobba Nära – Resa Smart”

i Tullinge, en villaförort söder om Stockholm. Här undersöks hur livet och vardagsresandet kan förändras då man får tillgång till en professionell arbetsplats nära hemmet och till nya alternativa resetjänster.

– Deltagarna i studien får tillgång till en ”jobbhub”, ett professionellt kontor i Tullinge, men också tjänster som bilpool, samåkning, taxi och kollektivtrafik. Allt kan bokas och betalas via en app, som även fungerar som reseplanerare.

En viktig sak, menar Anna Kramers, är att medvetandegöra kostnaden för bilägande.

– Många är omedvetna om hur mycket de skulle spara på att inte äga bil. Det handlar om tiotusentals kronor varje år.

Vid en så stor omställning i resande som krävs, vem ska ta ansvar för vad?

– Det är en oerhört viktig fråga. Och vad kan vi göra för att inte Google och Baidu får total kontroll över vårt transportsystem? Jag menar att staten, regionerna och kommunerna måste gå före och stimulera omställningen, sätta premisser för hur plattformarna används och kanske upphandla plattformarna. Det handlar ju om en allmännytta – vår infrastruktur och kollektivtrafik – som skall fördelas på ett rättvist och miljömässigt hållbart sätt.

Satseringar på förändrat resebeteende kom

mer inte att vara gratis, säger Anna Kramers.

– Det måste till initiala investeringar för att få det här på plats. Ta stockholmska villaområden som Täby, Sollentuna och Bromma där de flesta har en eller två bilar. Det är en enorm utmaning för en bilpool att etablera sig här eftersom marknaden är mättad. Men när vi har intervjuat folk kan många tänka sig att ta bort en av två bilar och istället använda en bilpool – bara det funkar.

– Nyckeln är att rucka på beteenden. Förändrar man en sak i livet är det lättare att ändra på annat.

FAKTA

Mistra SAMS, Sustainable Accessibility and Mobility Services, är ett tvärvetenskapligt forskningsprogram som leds av KTH i nära samarbete med Väg- och transportforskningsinstitutet, VTI. Tillsammans med industri, offentlig sektor och akademien, utvecklar Mistra SAMS innovativ forskning om omvandling av mobilitet och tillgänglighet i stadsmiljö.